

Bilaga 9:6 till kommunstyrelsens protokoll den 14 maj 2003, § 11

PM 2003 RVI (Dnr 333-1095/2003)

Ny prövning av beslut om avvísning och utvisning som vunnit laga kraft

Remiss av promemoria från utrikesdepartementet

Remisstid 16 maj 2003

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remissen översänds denna promemoria.
2. Protokollat i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Teres Lindberg anför följande.

Bakgrund

Stockholms stad har från utrikesdepartementet fått promemorian *Ny prövning av beslut om avvísning och utvisning som vunnit laga kraft* för yttrande. En sammanfattning av promemorian redovisas i *bilaga 2*.

Genom 1989 år utlänningslag infördes möjligheten att i samband med verkställigheten av ett avvísnings- eller utvisningsbeslut lämna en ny ansökan om uppehållstillstånd (NUT) till Utlänningsnämnden. Sådana ansökningar prövas med förtur. NUT infördes i syfte att korta handläggningstiderna, öka rättssäkerheten och motverka förhalning.

Lagändringen ledde dock inte till önskat resultat. Trots att NUT endast skulle användas i undantagsfall har sådana nya ansökningar istället kommit att uppfattas som ett mer eller mindre ordinärt inslag i prövningsprocessen. En oproportionerligt stor del av Utlänningsnämndens resurser läggs på dessa förtursärenden vilket medför förlängda handläggningstider i ärenden som överklagats till nämnden.

I föreliggande departementspromemoria föreslås att nuvarande ordning med möjlighet till NUT skall upphöra. En prövning efter lagakraftvunnet beslut om avvísning eller utvisning skall i stället kunna ske i form av ett verkställighetsärende inom Migrationsverket. Ett beslut skall kunna upphävas av verket om det kommit fram nya omständigheter som inte prövats tidigare i ärendet och som innebär att utlänningen måste bedömas ha behov av skydd här i landet. Ett beslut kan även upphävas vid svår sjukdom eller andra synnerliga skäl.

Om verket bedömer att verkställighetshindret är tillfälligt skall verket kunna förordna att beslutet under viss tid inte får verkställas. Migrationsverkets beslut i ett verkställighetsärende skall inte kunna överklagas.

Slutligen föreslås i promemorian att det skall finnas möjlighet att verkställa ett lagakraftvunnet beslut om avvísning eller utvisning, som inte har upphört att gälla, om utlänningen efter verkställighet återvänder till Sverige utan tillstånd. Följdändringar i utlänningslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2004.

Remisser

Ärendet har remitterats till integrationsnämnden samt till stadsledningskontoret. Båda instanser instämmer i förslaget att nuvarande ordning, med prövning av ny ansökan (NUT) efter lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning, skall upphöra.

Mina synpunkter

Beslutet att lämna sitt hemland för att söka asyl i en främmande del av världen fattas inte lättvindigt. För de allra flesta människor föregås ett sådant beslut av stort fysiskt och psykiskt lidande. Det är därför knappast förvånande att många tar varje chans som erbjuds att få sin ansökan om uppehållstillstånd både prövad och omprövad.

Dock är det olyckligt att de många NUT-ansökningarna innebär förlängd handläggningstid i de ärenden och beslut som överklagas till Utlänningsnämnden. Jag instämmer därför i konstaterandet att åtgärder måste vidtas för att förkorta handläggningstiderna, oavsett om det handlar om en första asylansökning eller någon form av ny prövning alternativt överklagande.

Jag är däremot inte beredd att i dagsläget ta ställning för eller emot de förslag som framförs i utrikesdepartementets promemoria. Givetvis måste nytillkomna uppgifter, exempelvis om förhållanden där den asylsökande riskerar dödsstraff, tortyr eller förföljelse vid ett återvändande till hemlandet, kunna leda till att ett beslut om avvisning eller utvisning upphävs. Därför krävs ytterligare klagoranden beträffande de s k verkställighetsärenden hos Migrationsverket som föreslås ersätta nuvarande ordning med NUT. Jag anser att en absolut förutsättning för att den nu föreslagna ordningen ska kunna gälla är att det otvetydigt slås fast dels att Migrationsverket åläggs en skyldighet att under vissa förutsättningar alltid pröva frågan om uppehållstillstånd på nytt, dels att utlänningen ges möjlighet att överklaga ett negativt beslut till Utlänningsnämnden.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Som svar på remissen översänds denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 5 maj 2003

TERES LINDBERG

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Margareta Olofsson* (v) och *Viviann Gunnarsson* (mp) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsens besluta att

1. avstycka förslaget från utrikesdepartementet angående beslut om avvisning och utvisning som vunnit laga kraft
2. i övrigt anförda följande.

Vår erfarenhet säger att då kravet på nytillkomna uppgifter ska framkomma i en ny ansökan vore det inte rätt att nuvarande möjlighet till NUT försvinner, även om handläggningstiden tyvärr blir förlängd. Givetvis kan det förekomma att uppgifter åberopas som tidigare inte har varit lätta att ta upp i processen. Dessa nya uppgifter som kan framkomma kan handla om hot, våld, tortyr,

vilket de som varit utsatta för det, inte så lätt öppnar sig och talar om. Att många uppgifter av taktiska skäl inte införs i grundärendet verkar därför vara inget annat än spekulation.

En snabb och icke förhalande handläggning av ärendena är naturligtvis av vikt, både för den ansökandes och barnens skull och detta måste givetvis alltid prioriteras. Att människor ska slippa vänta alltför länge på ett beslut är eftersträvänsvärt.

Det är beklagligt, om än förståeligt, att möjligheten till att använda sig av NUT kommit att bli praxis, vilket inte var avsikten.

Det är också beklagligt att möjligheten till NUT förlänger handläggningstiden för alla övriga mycket angelägna ansökningar.

Att kunna lämna in en ny ansökan om prövning för nytt beslut borde finnas kvar och inte endast möjligheten till att överklaga. Just för att stärka ytterligare möjligheter och att bibehålla en mer flexibel, om än i nuläget lång, handläggning för den enskilde personen.

Därför anser vi att möjligheten till NUT och således en ny prövning av ett beslut om avvisning eller utvisning tills vidare ska finnas kvar.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Mikael Söderlund* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Det är inte orimligt att i enlighet med utredningens förslag ändra nuvarande ordning med prövning av ny ansökan (NUT) efter lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning. Emellertid ses hela utlänningslagen över och man bör därför vänta med den att ändra den i ärendet aktuella frågeställningen.

ÄRENDET

Stockholms stad har från utrikesdepartementet fått promemorian *Ny prövning av beslut om avvisning och utvisning som vunnit laga kraft* för yttrande.

I departementspromemorian föreslås att möjligheten att i samband med verkställighet av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut lämna en ny ansökan om uppehållstillstånd (NUT) till Utlänningsnämnden ska upphöra. En prövning efter lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning skall i stället kunna ske i form av ett verkställighetsärende inom Migrationsverket.

REMISSER

Ärendet har remitterats till integrationsnämnden och stadsledningskontoret.

Integrationsnämnden beslöt vid sitt sammanträde den 22 april 2003 att som svar på remissen överlämna och återropa integrationsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (v), *bilaga 1*.

Vice ordföranden Kristina Axén Olin m fl (m) lämnade ärendet utan eget ställningstagande samt gjorde ett *särskilt uttalande*, bilaga 1.

Ledamoten Fredrik Malm (fp) lämnade ärendet utan eget ställningstagande.

Integrationsförvaltningens tjänsteutlåtande av den 4 april 2003 är i huvudsak av följande lydelse.

Förvaltningen delar utredningens grundläggande förslag att nuvarande ordning med prövning av ny ansökan (NUT) efter lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning skall upphöra.

Nya ansökningar enligt ovan har kommit att uppfattas som ett mer eller mindre ordinärt inslag i prövningsprocessen, medan avsikten var att en NUT endast skulle användas i undantagsfall. Eftersom en NUT skall prövas med förtur har detta medfört att Utlänningsnämndens resurser i oproportionerligt stor utsträckning lagts på dessa ärenden, samtidigt som övriga angelägna ärendens handläggningstid förlängts. Omständigheter som i och för sig kunnat återopas i grundärendet förs av taktiska skäl in först då en ny ansökan görs etc. Promemorians förslag i denna del är således ett steg i rätt riktning att söka förkorta nuvarande långa handläggningstider genom att inte medge upprepade nya ansökningar.

Även i övrigt synes utredningens förslag väl tillgodose den enskildes rättssäkerhet. Det gäller t ex möjligheten att kunna få nya omständigheter prövade på verkställighetsstadiet.

Huvudprincipen för flyktigmottagandet är, att staten ansvarar för personens uppehälle under asyltiden, medan kommunernas ansvar tar vid när permanent uppehållstillstånd beviljats. Kommunernas uppgift i flyktigmottagandet är att underlätta integrationen i det nya landet så att personen så snart som möjligt kan leva ett självständigt liv i Sverige. Organisation och arbetsmetoder är anpassade till detta mål och inriktat mot integration.

Utredningens förslag kan bidra till att de personer som vistas i Stockholms stad som asylsökande kan få snabbare besked i tillståndsfrågan och därmed ges bättre förutsättningar för integration i samhället efter ett permanent uppehållstillstånd.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 24 april 2003 är i huvudsak av följande lydelse.

Stadsledningskontoret finner att de skäl som ligger bakom förslaget är beaktansvärda. Genom att minska antalet fall där lagakraftvunna beslut omprövas kan handläggningstiderna förkortas och statens kostnader minskas. Den enskildes situation förbättras också av kortare handläggningstider. Vidare kan konstateras att rättssäkerheten har beaktats genom att det finns möjlighet för Immigrationsverket att ta hänsyn till bl.a. sjukdom samt att den enskilde kan föra fram nya omständigheter och få dessa beaktade vid en ny prövning. Förslaget innefattar även ett barnperspektiv. Genom att familjer får en snabbare handläggning och därigenom snabbare får veta om de får stanna alternativt avvisas/utvisas minskas den tid som barnen måste leva i oro och ovisshet. Med kortare handläggningstider, minskade psykiska skador kan förslaget även innebära minskade kostnader för kommunen och en bättre integration för flyktingarna. Stadsledningskontoret har inte något att erinra mot förslaget.

RESERVATIONER M M

Integrationsnämnden

Reservationen av Ann-Margarethe Livh (v) är av följande lydelse.

Att som svar på remissen överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande samt att för egen del anföra följande:

Vi delar inte utredningens respektive förvaltningens förslag om att nuvarande ordning med prövning av ny ansökan (NUT) efter lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning skall upphöra. Erfarenheter hittills har visat att gjorda asylutredningar inte alltid är kompletta eller belyser alla frågor, som kan vara relevanta i ärendet, vilket kan leda till felaktiga och ibland ödesdigra beslut för den asylsökande. I en del fall kan en ny ansökan behövas för en rättvis handläggning av asylärendet.

Naturligtvis är det dock angeläget att den som söker asyl inte skall sväva i osäkerhet alltför länge, utan skall få besked så snart som möjligt, samtidigt som de korta handläggningstiderna inte skall få innebära en sämre rättssäkerhet för den enskilde.

Det särskilda uttalandet av Kristina Axén Olin m fl (m) är av följande lydelse.

Det är inte orimligt att i enlighet med utredningens förslag ändra nuvarande ordning med prövning av ny ansökan (NUT) efter lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning. Emellertid ses hela utlänningslagen över och man bör därför vänta med den att ändra den i ärendet aktuella frågeställningen.

Ny prövning av beslut om avvisning och utvisning som vunnit laga kraft

**Promemoria utarbetad inom Utrikesdepartementet
Mars 2003**

Sammanfattning

I denna promemoria behandlas dels en förändring av den nuvarande ordningen för prövning av en ansökan om uppehållstillstånd som görs efter ett lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning, dels frågan om när ett beslut om avvisning eller utvisning som inte upphört att gälla skall kunna verkställas på nytt. Förslagen i promemorian bygger i huvudsak på förslag som ingick i en lagrådsremiss den 6 juni 2002 om Ny instans- och processordning i utlänningsärenden och på synpunkter som Lagrådet framfört i sitt yttrande över remissen.

Förslagen i promemorian innebär i korthet följande. Den nuvarande ordningen som innebär att en ansökan om uppehållstillstånd, som görs efter lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning, prövas av Utlänningsnämnden som en s.k. ny ansökan om uppehållstillstånd (NUT) skall upphöra. En ny prövning av ett lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning skall i stället kunna ske i form av ett verkställighetsärende, som i första hand skall prövas av Migrationsverket. Ett lagakraftvunnet beslut skall kunna upphävas av Migrationsverket, om det kommit fram nya omständigheter som inte prövats tidigare i ärendet och som innebär att verkställigheten inte kan genomföras eller att utlänningen måste bedömas ha behov av skydd här i landet. Ett lagakraftvunnet beslut skall också kunna upphävas om det på grund av utlänningens svåra sjukdom inte går att genomföra en verkställighet eller om en verkställighet på grund av andra synnerliga skäl skulle strida mot humanitetens krav.

Om utlänningen åberopar nya omständigheter som skulle kunna utgöra sådana hinder mot verkställigheten som avses i 8 kap. 1 § första stycket eller 2 § och dessa omständigheter inte har kunnat åberopats tidigare eller utlänningen visar sig ha haft giltig ursäkt att inte åberopa omständigheterna tidigare, skall Migrationsverket ta upp frågan om uppehållstillstånd till ny prövning. Migrationsverkets beslut i ett verkställighetsärende skall inte kunna överklagas.

Vidare föreslås i promemorian att det skall finnas möjlighet att verkställa ett lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning, som inte har upphört att gälla, om utlänningen efter verkställighet återvänder till Sverige utan tillstånd. Det skall gälla oavsett om det finns ett gällande återreseförbud eller inte. Ett beslut om avvisning eller utvisning upphör att gälla efter fyra år räknat från det beslutet vann laga kraft, såvida det inte är fråga om domstols beslut om utvisning på grund av brott eller om beslutet undantagsvis är förbundet med återreseförbud under längre tid än fyra år.

Om en utlänning återvänder till Sverige och ett tidigare beslut om avvisning eller utvisning skall verkställas på nytt, skall en ansökan om uppehållstillstånd handläggas som ett verkställighetsärende.